

1915 AZ OSZTRÁK–MAGYAR KITÜNTETÉS-TÖRTÉNETBEN

The Year 1915 in Austro–Hungarian Phaleristics

Similarly to the previous wars of the Habsburg Empire, the First World War brought about changes in the system of Austro–Hungarian decorations. However, the Great War – prolonged, mobilizing huge masses of people, and different in nature from earlier wars – surpassed every other armed conflict in this respect, too. Furthermore, since the war in 1914–1918 was the last one of the Austro–Hungarian Monarchy, resulting in the disintegration of the state, it can be stated that the system of Austro–Hungarian decorations reached its final form during the war.

As a sequel to the author's article *The War Year 1914 in Austro–Hungarian Phaleristics* published in the 2014/3 issue of *Hadtörténelmi Közlemények*, the paper discusses the changes to the Austro–Hungarian system of military medals in the year 1915. Among the innovations, the institution of a lower (bronze) grade of the other ranks' Gallantry Medal can be highlighted, as well as the fact that Bars were introduced to indicate the multiple awards of all grades of the Gallantry Medal. Further changes to the military award system were brought about by the participation of a growing number of reserve officers in the war efforts, and hence the importance of the recognition of their merits.

Keywords: First World War, Austro-Hungarian Monarchy, soldiers, phaleristics, wartime decorations, military awards

A *Hadtörténelmi Közlemények* 2014/3. számában megjelent, *Az 1914-es háborús év az osztrák–magyar kitüntetés-történetben* című írásunk folytatásaként az alábbiakban az 1915-ös esztendő – világháború által életre hívott – falerisztikai újdonságait ismertetjük az Osztrák–Magyar Monarchia vonatkozásában.¹ Ezúttal is az osztrák–magyar haderő hivatalos kiadványai (a *Verordnungsblatt für das k. u. k. Heer*, illetve a *Rendeleti Közlöny a magyar kir. Honvédség számára*) szolgáltak a feldolgozás alapvető forrásaiként.

Az évi első, kitüntetésekkel kapcsolatos rendelkezés 1915. január elején jelent meg a *Rendeleti Közlönyben*, jóllehet az ekkor közzétett legfelsőbb parancsirat még 1914. december 31-én kelt.² Ebben I. Ferenc József az uralkodása 60. évfordulója alkalmából, 1908-ban megalapított³ Katonai Jubileumi Kereszttel (Militär-Jubiläumskreuz) kapcsolatban rendelkezett úgy, hogy a folyó világháborúban történő részvételükre tekintettel az emlékeresztet azok a nem tényleges állományú tisztek, katonai lelkészek és katonai tisztviselők

¹ A közleményben tárgyalt kitüntetésekről bővebben lásd: *Bodrogi – Molnár – Zeidler* 2005.; *Felszeghy* 1943.; *Makai – Héri* 2002.; *Měříčka* 1974.; *Michetschlager* 1918–1919.; *Stolzer – Steeb* 1996. Ezúton köszönöm Bíró Edina kolléganőmnek a cikk megírásához nyújtott segítségét, valamint Szikits Péternek a műtárgyfotók elkészítését.

² Präs. Nr. 211. *Verordnungsblatt für das k. u. k. Heer*. Personalangelegenheiten. 1915/2. sz. 1915. január 6. 13. o.; 255/eln.–1915. sz. rendelet. *Rendeleti Közlöny a magyar kir. Honvédség számára*. Személyes ügyek. 1915/1. sz. 1915. január 9. 1. o.

³ 8187/eln.–1908. sz. körrendelet. *Rendeleti Közlöny a magyar kir. Honvédség számára*. Szabályrendeletek. 1908/21. sz. 1908. augusztus 18. 249–252. o.

is kapják meg, akik 1908. december 2-ával tisztté (tisztviselővé) már ki voltak nevezve, de a kitüntetés eredeti alapszabályai szerint nem voltak jogosultak annak elnyerésére.

Ugyancsak az előző esztendő utolsó napján kelt, de már 1915-ben került kihirdetésre az a legfelsőbb elhatározás, amelynek értelmében az 1849-ben alapított Osztrák Császári Ferenc József Rend (Kaiserlich-Österreichische Franz-Joseph-Orden) két magasabb fokozatát: a középkeresztet, illetve a középkeresztet a csillaggal a „nem katonaállományúak, igazságügyi tiszttek, katona (honvéd-) orvosok és katonai (honvéd) tisztviselők” hadiérdemekért történő adományozás esetén a Katonai Érdemkereszt vörös-fehér csfkos szalagján (azaz hadiszalagon) kaphatták meg és viselhették.⁴ A rendelkezés jól tükrözi, hogy az egyre inkább elmélyülő konfliktusban a hadsereg állományának mind szélesebb rétegei vettek részt és szereztek háborús érdemeket.

Mivel a Ferenc József Rend lovagkeresztjére vonatkozóan már 1914 szeptemberében született hasonló rendelkezés,⁵ nem meglepő, hogy rövidesen a középkereszt és a lovagkereszt közé soroló tisztikereszt fokozat esetében is hasonló szabályozást tett közzé a hivatalos lap.⁶ Eszerint I. Ferenc József 1915. január 10-én rendelte el, hogy a Rend hadiérdemekért adományozott tisztikeresztje „a kitüntetési jelvény keresztje körül mérsékelten kiálló fehér-piros szalagon viseltessek.” A tisztikereszt külalakjának a háborús igények szerinti módosítása bizonyára azért szenvedett némi késedelmet a két magasabb fokozathoz képest, mert itt – nem szalagon viselhető, hanem túlvel feltűzhető rendjelvényről lévén szó – nem egyszerű „szalagcserére” volt szükség, hanem a kereszt más módon történő díszítésére. Az ábrával is ellátott rendelet leírása szerint a kitüntetési jelvény alatt egy, a Katonai Érdemkereszt szalagjához hasonló, 20 mm széles, „kerekdeden redőzött,” tehát kokárdaszerűen kialakított szalag került elhelyezésre, így lehetett az egyébként szalag nélküli kitüntetést innentől hadiszalagon viselni. Mivel a megadott szalag mind szélességében, mind jellegében az Osztrák–Magyar Monarchia kitüntetéseihez hagyományosan használt szalagoktól eltért, a megoldás modellezése, illetve a keskenyebb szalag kivitelezése értelemszerűen a szokottnál több időt igényelt.

A második háborús év kétségtelenül egyik legjelentősebb kitüntetés-alapítása az 1789-ben arany és ezüst fokozattal létrehozott, majd 1848-ban „kis ezüst” fokozattal kiegészített, az ellenség előtti vitéz és önfeláldozó cselekedetekért adományozható Vitézségi Érmek (Tapferkeitsmedaille) bronz fokozattal történő kibővítése volt. I. Ferenc József 1915. február 14-én kelt parancsiratával rendszeresítette a Bronz Vitézségi Érmeket.⁷ A bronzból vert, de méretében és éremképében az Ezüst Vitézségi Érem II. osztályával megegyező új legénységi kitüntetés adományozási jogát egyúttal a hadsereg-, illetve a hadtestparancsnokokra

⁴ Präs. Nr. 91. *Verordnungsblatt für das k. u. k. Heer*. Personalangelegenheiten. 1915/14. sz. 1915. január 30. 189. o.; 108/eln.–1915. sz. rendelet. *Rendeleti Közlöny a magyar kir. Honvédség számára*. Személyes ügyek. 1915/2. sz. 1915. január 13. 23. o.

⁵ Vö.: Sallay 2014. 797. o.

⁶ A honvédségi hivatalos laptól eltérően a közös hadsereg közlönye egyszerre közölte a Ferenc József Rend középkeresztjére (csillaggal és anélkül) és tisztikeresztjére vonatkozó rendelkezést. Präs. Nr. 701. *Verordnungsblatt für das k. u. k. Heer*. Personalangelegenheiten. 1915/14. sz. 1915. január 30. 189. o.; 1157/eln.–1915. sz. rendelet. *Rendeleti Közlöny a magyar kir. Honvédség számára*. Személyes ügyek. 1915/8. sz. 1915. január 30. 103. o.

⁷ Präs. Nr. 2836. *Verordnungsblatt für das k. u. k. Heer*. Personalangelegenheiten. 1915/38. sz. 1915. március 13. 777. o.; 2025/eln.–1915. sz. rendelet. *Rendeleti Közlöny a magyar kir. Honvédség számára*. Személyes ügyek. 1915/23. sz. 1915. március 13. 275–276. o.

ruházta. Az a tény, hogy az uralkodó az adományozás jogát már az alapításkor átadta a haderő magasabb parancsnokainak, valamint az, hogy a Bronz Vitézségi Éremmel – a magasabb fokozatokkal szemben – érempótdíj nem járt, jól érzékelteti, hogy az érmet a mind tömegesebb kitüntetési igények kielégítésére, a kisebb jelentőségű haditettek egyszerű és gyors jutalmazására szánták. Azok a legénységi állományú katonák, akik a háború korábbi szakaszában hadsereg-parancsnoksági vagy hadsereg-főparancsnoksági dicsérő elismerésben részesültek, automatikusan jogosulttá váltak az új elismerésre. Érdekesség, hogy a Bronz Vitézségi Érmel a szövetséges hadseregek tagjai is megkaphatták, amely egyszerre tükrözi a háború kiterjedtségét és a szövetségi együttműködés során felmerült különleges igényeket.

A kitüntetettek ellátásához szükséges mennyiségű Bronz Vitézségi Érmel az előírás szerint a parancsnokságok, póttettek és intézetek a katonai területi parancsnokságok útján igényelték a cs. és kir. Hadügyminisztériumtól.⁸ Az, hogy az előírásokat nem minden esetben tartották be, abból az 1915. június 4-én kiadott körrendeletből is kiderül, amely az előírásoknak nem megfelelő, gyenge minőségű kitüntetések forgalomba kerülésére és viselésére hívja fel a figyelmet. A rendelet szerint ez elsősorban a Bronz Vitézségi Éremre és a Katonai Érdemérmekre vonatkozott, amelyek anyagukban és kivitelükben is eltértek az előírttól. A rendelet ezért egyértelművé tette, hogy „tilos olyan kitüntetési jelvényeket (érmeket) viselni, melyek a hivatalos éremnek nem felelnek meg és minden olyan eset, midőn érmek ilyen hiányos vagy az eredeti kitüntetési jelvényeknek nem megfelelő kivitelben kerülnek forgalomba, a beszerzési forrás egyidejű megjelölése mellett, szolgálati úton bejelentendő.”⁹

Az 1914. augusztus 17-én alapított osztrák–magyar Vöröskereszt Díszjelvény (Ehrenzeichen für Verdienste um das Rote Kreuz) 1915. július 15-én egészült ki az I. és a II. osztály közé soroló fokozattal: a Vöröskereszt Tiszti Díszjelvényével, amelyet „háborúban szerzett érdemek elismeréséül” kizárólag hadidíszítménnyel adományoztak, szemben a kitüntetéscsalád többi tagjával, amelyeket a Vöröskereszt Egylet anyagi támogatása útján hadidíszítmény nélküli is el lehetett nyerni.¹⁰ (Itt említhető, hogy egy 1915 januárjában megjelent körrendelet értelmében a hadidíszítményes Vöröskereszt Díszjelvények adományozását a katonai anyakönyvi lapba is be kellett jegyezni.¹¹ Következésképpen a háború korábbi szakaszában a Vöröskereszt kitüntetések odaítélésének ténye nem került ilyen módon rögzítésre a hivatalos okmányokban.)

1915 októberében körrendelet útján módosították az 1890-ben alapított Katonai Érdemérem (Militärverdienstmedaille) alapszabályait¹² egy apró, ám igen lényeges részlet tekintetében: onnantól kezdve a fegyveres erő valamennyi tisztje a Katonai Érdemkereszt

⁸ *Rendeleti Közlöny a magyar kir. Honvédség számára*. Személyes ügyek. 1915/18. sz. 1915. május 22. 665. o.

⁹ Präs. Nr. 5302. *Beiblatt zum Verordnungsblatt für das k. u. k. Heer*. 1915/26. sz. 1915. május 22. 138–139. o.; 7298/eln./2.–1915. sz. körrendelet. *Rendeleti Közlöny a magyar kir. Honvédség számára*. Szabályrendeletek. 1915/47. sz. 1915. június 12. 270–271. o.

¹⁰ A Vöröskereszt Tiszti Díszjelvényének alapítása tehát – a korábbi szakirodalmi művekben közöltekkel ellentétben – nem a többi fokozattal együtt, 1914. augusztus 17-én történt. Vö. Sallay 2014. 801. o.

¹¹ 623/eln./2.–1915. sz. körrendelet. *Rendeleti Közlöny a magyar kir. Honvédség számára*. Szabályrendeletek. 1915/10. sz. 1915. január 30. 49. o.

¹² Az alapszabályt magyar nyelven lásd: 1721/eln.–1890. sz. rendelet. *Rendeleti Közlöny a magyar kir. Honvédség számára*, 1890/19. sz. 1890. március 31. 119–125. o.

szalagján (azaz hadiszalagon) viselhetette a háborús tettekkel kiérdemelt kitüntetés két fokozatát. Addig ugyanis a „háborúban nyert” Ezüst-, illetve Bronz Katonai Érdemérmét csak „a katonaaállomány tábormokai (tengernagyai), törzs- és főtisztjei” kapták és viselheték hadiszalagon, míg „a katonaaállományhoz nem tartozó, rangosztályba sorolt egyének” a részükre odaítélt érmeket akkor is vörös szalagon – vagyis a kitüntetés békében szerzett érdemérméért adományozott formájában – tűzhatték a mellükre, ha hadiérdemérméért kapták azokat!¹³ E tekintetben tehát különbséget tettek a haderő különböző állású egyénei által szerzett harctéri érdemek között (a hivatásos állomány javára), miközben a háborús erőfeszítésekben mind nagyobb számban vettek részt (és álltak helyt derekasan) a tartalékos tisztek, akiket a háború első évében kirívóan nagy számban elesett hivatásos tisztek pótlására hívott be a hadvezetőség.¹⁴

A háború mind növekvő kiterjedtségét tükrözi az uralkodónak azon rendelkezése is, amelynek értelmében a Vitézségi Érmek valamennyi fokozata 1915. november 29-étől ismételt adományozhatóvá vált.¹⁵ Ennek megfelelően a korábban már elnyert érem tulajdonosa minden újabb odaítélést követően 8 milliméter széles, „rozsa ellen védett, vasból készült” fémpántot varrhatott a kitüntetés háromszögletű szalagjára, a pánt visszahajtott peremén kialakított lyuk segítségével. A másodszori adományozást tehát egy, a harmadszorit kettő, a negyedszerit pedig három pánt jelölte a szalagon. Utóbbi két esetre forgalomba kerültek egy darabból készült, a szalag formáját követő „kettős”, illetve „hármás” pántok is. Az ismételt adományozás esetén az érmmel járó pótdíj összege nem emelkedett!

A kitüntetések témakörét 1915-ben még néhány további, a hivatalos lapok hasábjain megjelent rendelkezés is érintette. Ezek közül kettő az adományozások dokumentumaira vonatkozott. Egy 1915. április 29-én kibocsátott legfelsőbb kéziratban az uralkodó elrendelte, hogy „mindazoknak, akiknek a mostani háborúban érdemérméért rendjelet vagy katonai érdemkeresztet [sic!] adományozok, erről egy külön, az Én aláírással ellátott okirat állíttassék ki, mely neki és egyszersmind az övéinek emléklapja legyen.”¹⁶ Hogy pontosan melyik típusú adományozási okiratról van szó a rendeletben, illetve hogy az elgondolás egyáltalán megvalósult-e, arra az eddigi kutatások során nem sikerült választ találni. A másik elképzelés azonban realizálódott: egy 1915 decemberében kihirdetett hadsereg-főparancsnoksági rendelet értelmében a legénység Vitézségi Érmmel kitüntetett tagjait az alosztály-parancsnok által aláírt, kisalakú igazolvánnyal kellett ellátni, amelyen az alábbi adatoknak kellett szerepelnie: csapattest, alosztály, név, rendfokozat, a Vitézségi Érem odaítélt fokozata, illetve az adományozás parancsszáma.¹⁷ Ezeknek az igazolványoknak számos típusa ismert.

¹³ Präs. Nr. 21367. *Verordnungsblatt für das k. u. k. Heer*. Normalverordnungen. 1915/47. sz. 1915. november 6. 185. o.; 14810/eln./2.–1915. sz. körrendelet. *Rendeleti Közlöny a magyar kir. Honvédség számára*. Szabályrendeletek. 1915/86. sz. 1915. november 9. 473. o.

¹⁴ *Deák* 1993. 241–244. o.

¹⁵ 18026/eln./3.–1915. sz. körrendelet. *Rendeleti Közlöny a magyar kir. Honvédség számára*. Szabályrendeletek. 1915/102. sz. 1914. december 24. 569. o.

¹⁶ Präs. Nr. 8282. *Verordnungsblatt für das k. u. k. Heer*. Personalangelegenheiten. 1915/65. sz. 1915. május 5. 1511. o.; 5564/eln.–1915. sz. rendelet. *Rendeleti Közlöny a magyar kir. Honvédség számára*. Személyes ügyek. 1915/40. sz. 1915. május 5. 465. o.

¹⁷ Präs. Nr. 26663. *Beiblatt zum Verordnungsblatt für das k. u. k. Heer*. 1915/64. sz. 1915. december 18. 394. o.; 18299/eln.–1915. sz. körrendelet. *Rendeleti Közlöny a magyar kir. Honvédség számára*. Szabályrendeletek. 1915/100. sz. 1915. december 18. 566. o.

A közlönyök lapjain annak elvi tisztázását is lényegesnek tartották, hogy a kitüntetésben részesült személyek a kitüntetés adományozásának pillanatától, nem pedig a kitüntetés tényleges átadásától kezdve váltak az adott elismerés tulajdonosává. Így amennyiben egy kitüntetett a kitüntetés átvétele előtt elhalálozott, az örökösök akkor is jogosulttá váltak arra, hogy az érdemjelek tulajdonukba jussanak, és azokat megtartsák (utóbbi alól természetesen kivételt képeztek azok a rendjelek, amelyeket az adott érdemrend alapszabályai szerint visszaszolgáltatási kötelezettség terhelt).¹⁸

Felmerült továbbá az orosz hadifogságból hazatért hadirokkantak utólagos kitüntetésének kérdése, amelynek érdekében egy 1915. december 7-én kiadott honvédelmi miniszteri körrendelet elrendelte az érintettekkel jegyzőkönyv felvételét, és az ilyen jegyzőkönyvek előterjesztését (a Minisztérium felé).¹⁹

Végezetül egy külföldi kitüntetés, a német szövetséges által az osztrák–magyar haderő tagjainak is nagy számban adományozott porosz Vaskereszt (Eisernes Kreuz) viselését is szabályozta rendelet.²⁰ Eszerint az I. osztályú Vaskeresztet – menetöltözetnél is – a bal mellen, a II. osztály jelvényét vagy annak szalagját minden alkalommal a dolmány (atilla, zubbony, reverenda, papi atilla) második gomblyukában (gombhurokban) lehetett viselni, ahogy ez korabeli fényképfelvételeken a gyakorlatban is megfigyelhető.

Írásunk zárásaként közöljük az 1915. év végi állapot szerint háborús érdemekért adományozható osztrák–magyar kitüntetések listáját viselési sorrendben, dőlttel jelölve a rendszer új elemeit 1914 végéhez képest:

Mária Terézia Katonai Rend nagykeresztje
 Mária Terézia Katonai Rend parancsnoki keresztje
 Mária Terézia Katonai Rend lovagkeresztje
 Katonai Érdemkereszt I. osztálya hadidíszítménnyel
 Osztrák Császári Lipót Rend nagykeresztje hadidíszítménnyel
 Osztrák Császári Lipót Rend I. osztálya hadidíszítménnyel
 Osztrák Császári Vaskorona Rend I. osztálya hadidíszítménnyel
 Osztrák Császári Lipót Rend középkeresztje hadidíszítménnyel
 Katonai Érdemkereszt II. osztálya hadidíszítménnyel
 Osztrák Császári Vaskorona Rend II. osztálya hadidíszítménnyel
Osztrák Császári Ferenc József Rend középkeresztje a csillaggal, hadiszalagon
 Vöröskereszt Érdemcsillaga hadidíszítménnyel
 Osztrák Császári Lipót Rend lovagkeresztje hadidíszítménnyel
Osztrák Császári Ferenc József Rend középkeresztje hadiszalagon

¹⁸ Präs. Nr. 7952. *Beiblatt zum Verordnungsblatt für das k. u. k. Heer.* 1915/24. sz. 1915. május 15. 126. o.; 5263/eln./2.–1915. sz. körrendelet. *Rendeleti Közlöny a magyar kir. Honvédség számára.* Szabályrendeletek. 1915/35. sz. 1915. május 5. 216. o.; 8522/eln. 2.–1915. sz. körrendelet. *Rendeleti Közlöny a magyar kir. Honvédség számára.* Szabályrendeletek. 1915/55. sz. 1915. július 17. 307. o.

¹⁹ 342178/3.–1915. sz. körrendelet. *Rendeleti Közlöny a magyar kir. Honvédség számára.* Szabályrendeletek. 1915/97. sz. 1915. december 12. 547. o.

²⁰ 227988/7.–1915. sz. körrendelet. *Rendeleti Közlöny a magyar kir. Honvédség számára.* Szabályrendeletek. 1915/78. sz. 1915. október 9. 414–415. o.

Vöröskereszt I. osztályú Díszjelvénye hadidíszítménnyel
Osztrák Császári Ferenc József Rend tisztikeresztje hadiszalagon
 Osztrák Császári Vaskorona Rend III. osztálya hadidíszítménnyel
 Osztrák Császári Ferenc József Rend lovagkeresztje hadiszalagon
 Katonai Érdemkereszt III. osztálya hadidíszítménnyel
Vöröskereszt Tiszti Díszjelvénye hadidíszítménnyel
 Tábori Lelkészi Érdemkereszt I. osztálya hadiszalagon
 Tábori Lelkészi Érdemkereszt II. osztálya hadiszalagon
 Ezüst Katonai Érdemérem hadiszalagon
 Bronz Katonai Érdemérem hadiszalagon
 Arany Vitézségi Érem
 Koronás Arany Érdemkereszt hadiszalagon
 Arany Érdemkereszt hadiszalagon
 Ezüst Vitézségi Érem I. osztálya
 Ezüst Vitézségi Érem II. osztálya
 Koronás Ezüst Érdemkereszt hadiszalagon
 Ezüst Érdemkereszt hadiszalagon
Bronz Vitézségi Érem
 Vöröskereszt II. osztályú Díszjelvénye hadidíszítménnyel
 Vöröskereszt Ezüst Díszérme hadidíszítménnyel
 Vöröskereszt Bronz Díszérme hadidíszítménnyel.

BIBLIOGRÁFIA

- Bodrogi – Molnár – Zeidler* 2005. *Bodrogi Péter – Molnár József – Zeidler Sándor: Nagy magyar kitüntetéseknév. A magyar állam rendjelei és kitüntetései a Szent György-rendtől a Nagy Imre-érdemrendig. (Rubicon-Könyvek.) Budapest, 2005.*
- Deák* 1993. *Deák István: Volt egyszer egy tisztikar. A Habsburg-monarchia katonatisztjeinek társadalmi és politikai története 1848–1918. Budapest, 1993.*
- Felszeghy* 1943. *A rendjelek és kitüntetések történelmünkben. A szerk. biz elnöke Felszeghy Ferenc. Budapest, [1943.]*
- Makai – Héri* 2002. *Makai Ágnes – Héri Vera: Kereszt, érem, csillag. Kitüntetések a magyar történelemben. Budapest, 2002.*
- Měříčka* 1974. *Měříčka, Václav: Orden und Ehrenzeichen der Österreichisch–Ungarischen Monarchie. Wien, 1974.*
- Michetschläger* 1918–1919. *Michetschläger, Heinrich F.: Das Ordensbuch der gewesenen Österreichisch–Ungarischen Monarchie. Orden, Kreuze, Ehrenzeichen, Medaillen, Denkmünzen, Dienstzeichen, Matrikelzeichen, Amtsabzeichen etc. Wien, 1918–1919.*
- Sallay* 2014. *Sallay Gergely Pál: Az 1914-es háborús év az osztrák–magyar kitüntetés-történetben. Hadtörténelmi Közlemények, 127. (2014) 3. sz. 793–806. o.*
- Stolzer – Steeb* 1996. *Stolzer, Johann – Steeb, Christian: Österreichs Orden. Vom Mittelalter bis zur Gegenwart. Graz, 1996.*

*A Ferenc József Rend középkeresztje
hadiszalagon
(HM HIM Numizmatikai Gyűjtemény)*

*A Ferenc József Rend tisztikeresztje
hadiszalagon
(HM HIM Numizmatikai Gyűjtemény)*

*A Vöröskereszt Tiszti Díszjelvénye
hadidíszítménnyel
(HM HIM Numizmatikai Gyűjtemény)*

*I. osztályú Ezüst Vitézségi Érem, szalagján
a másodszori adományozást jelölő fémpánttal
(HM HIM Numizmatikai Gyűjtemény)*

II. osztályú Ezüst Vitézségi Érem, szalagján a fokozat harmadszori adományozását jelölő kettős fémpánttal
(HM HIM Numizmatikai Gyűjtemény)

Nem előírásos kivitelű Bronz Vitézségi Érem, szalagján a másodszeri adományozást jelölő fémpánttal
(HM HIM Numizmatikai Gyűjtemény)

Egyazon Arany Vitézségi Érem viselésére jogosító két különböző igazolvány. Az egyiket a cs. és kir. 45. gyalogezred parancsnoka, a másikat az ezred pótzászlóaljának parancsnoka írta alá. (HM HIM Numizmatikai Gyűjtemény)

Orden und Ehrenzeichen österr.-ungar. Heeresangehöriger für Verdienste vor dem Feinde im Weltkrieg 1914–1915.
(Abbildungen 1/2 der Originaldekorationen.)

1.

1. Mtl. Maria-Theresien-Orden.
6. 18. 6. 1757 d. Kaiserin Maria Theresia. 6H, Kmd. u. R. ÖD.: „Für Tapferkeit.“ Nur für Offz. v. d. 5. Mit dem Orden sind – den 5 Klassen entsprechend – lebenslängliche Pensionen sowie der erbliche Schreiberrang verbunden. Die Dtl. kommt nach dem Ableben des Trägers in das Heeresmuseum.

2.

2. Österreichisch-kaiserlicher Orden der Eisernen Krone mit der KD.
6. 5./6. 1805 d. Kaiser Napoleon I. R. 1., 2. und 3. Klasse. ÖD.: „Avita et aucta“ (altwürtlich und erweitert). Es besteht ein Ordensfisch. Einer Abmachung mit Italien entsprechend erlischt mit Kaiser Franz Josef I. das Verleihungsrecht.

3.

3. Österreichisch-kaiserlicher Leopold-Orden mit der KD.
6. 8. 1. 1808 d. Kaiser Franz I. 6H, Kmd. u. R. oder Kleinrenze. ÖD.: „Integritate et merito“ (durch Unbedingtheit und Verdien). Es besteht ein Ordensfisch.

4.

4. Mtl. Verdienstkreuz m. d. KD.
6. 22. 10. 1849 d. Kaiser Franz Josef I. Seit 11. 10. 1914 bestehen 3 Klassen dieser Dtl. Widmung: „Verdienst.“ Nur für Offz.

5.

5. Das Eiserne Kreuz.
Die von König Friedrich Wilhelm im Befreiungsjahre 1813 gestiftete, in den Feldzügen 1866, 1870/71 u. 1914 erneuerte deutsche Auszeichnung: Das Band an der Brust, die 2. am Knopfloch getragen.

6.

6. Verdienstkreuz für Mtl. Geistliche roten Bande.
6. 23./11. 1801 d. Kaiser Franz, zwei Klassen; die (für fromme Verdienste).

7.

7. Mtl. Verdienstmedaille.
6. 12. 5. 1890 d. Kaiser Franz Josef I. Wird an Offz. in Bronze und in Silber verliehen. Letztere wenn diese Anerkennung neuerlich ausgesprochen wird.
Widmung: „Signum Laudis“ (Zeichen des Lobes).

8.

8. Kaiserl. Franz-Josef-des-Verdienstkreuz.
6. 2. 12 1849 d. Kaiser Franz Josef I. Das Offz.k. wurde am 1. 2. 1901, jenes am weissen Bande am 10. 1. 1915 geschaffen. 6H, Kt. mit Stern, 10., Offz. u. B. ÖD.: „Viribus unitis“ (mit vereinten Kräften).

9.

9. Offizierskreuz.
6. 2. 12. 1849 d. Kaiser Franz Josef I. Diese hauptsächlich für Mtl. Beamte, Mtl. Hagiliten und höhere Unteroffizierschargen in Frage kommende Auszeichnung wird jezusagen in 4 Klassen verliehen, u. 3. in Gold m. d. K., in Silber m. d. K., dann in Gold und in Silber ohne K. Widmung: „Viribus unitis“ (mit vereinten Kräften).

10.

10. Tapferkeitsmedaille.
6. 19./7. 1789 d. Kaiser Josef II. Ausschließlich für Personen des Mannschalts. Die Mtl. Tapferkeitsmedaille teilt sich wieder in zwei Klassen, die sich nur durch verschiedene Größen unterscheiden. Die Medaille ziert das Bild jenes Monarchen, unter welchem sie verliehen wurde, nur sieht der Kopf des Monarchen bei der „Goldenen“ nach links, hingegen bei den drei übrigen Klassen nach der rechten Seite. Mit der Medaille, ausgenommen jener von Bronze, ist eine lebenslängliche Zulage verbunden. (Goldene: 30 K., Silber: 1. Hl. 15 K., Hll. 2. Hl. K 750 pro Monat).
Widmung: „Der Tapferkeit.“ Die Dtl. bleibt Eigentum der Erben, kann aber von diesen dem Mtl. Ausr gegen Entschädigung zurückgestellt werden.

11.

11. Mtl. der Krone.

12.

12. Ohne die Krone.

13.

13. Ehrenkreuz.

14.

14. Medaille.

13., 14. Ehrenzeichen für Verdienste um das Rote Kreuz m. d. KD.
6. 1914 aus Anlaß des 50-jährigen Jubiläum des Roten Kreuzes d. Kaiser Franz Josef I. Hat 5 Klassen, u. 3. den Brüdern, das Ehrenkreuz 1. u. 2. Klasse, dann die silberne und bronzene Medaille. Widmung: „Patriae ac humanitati“ (dem Vaterlande und der Menschlichkeit).
E. Fischer-Gilgen.

Kürzungen.
6. = gestiftet.
6H. = Großkreuz.
Kmd. = Kommandeure.
R. = Ritter.
ÖD. = Ordensdevise
Dtl. = Dekoration.
KD. = Kreuzdekoration.

Kürzungen.
v. d. 5. = vor dem Felde.
a. B. = am Bande.
Offz.k. = Offizierskreuz.
Kt. = Komtur.
Offz. = Offizier.
m. d. K. = mit der Krone.

A háborús érdemekért adományozható osztrák–magyar kitüntetések (és a porosz Vaskereszt) ábrázolása 1915 elején kiadott, háromrét hajtható képes levelezőlapon (magántulajdon)